Michal Škvára:“Arnold J. Toynbee jako filosof dějin a diagnostik doby

bakalářská práce – FHS UK Praha 2015

posudek oponenta

zpracoval: doc. PhDr. Zdeněk PINC

září 2015

Bakalářská práce Michala Škváry již svým názvem slibuje víc, než mohla práce tohoto typu poskytnout. Netvrdím, že téma je zadáno špatně, je vysoce aktuální a v české literatuře není zdaleka zpracováno dostatečně. Předpokládá ovšem tak rozsáhlé studium základního materiálu, že je nelze v průběhu bakalářského studia zvládnout. Je tedy hned na počátku zarážející, že s takto obsahově náročným tématem se autor vyrovnal na 33 normostranách textu, tedy na hraně stanoveného minima pro tento žánr.
Po přečtení práce je navíc zřejmé, že autor slibuje něco, co v textu neprovádí. Autor si předsevzal několik cílů, kterými čtenáře navnadil: komentovat dění ve světě v kritických letech 1952-3 z Toynbeeho perspektivy, vyložit jeho vztah k Sovětskému svazu, hodlá zrekonstruovat koncept civilizace a obnovit zájem o tento typ myšlení v jiném než anglosaském prostředí. Na závěr však rekapituluje cíle jiné: pokouší se podat definice některých základních Toynbeeových pojmů a podat jejich zhodnocení, což se týká zejména pojmové dvojice ´Challenge´ a ´Response´, která Škváru obzvláště zaujala. Z těchto pokusů je patrné, že koncept správně chápe, obtížně lze ale poznat, kdy osobní hodnocení je autorské a kdy vychází z kritiky jiných autorů či jde o myšlenky samotného A. J. Toynbee.
Autor sice uvádí, že nepracoval s původním souborem spisů „AStudy of History“. To je pochopitelné, dvanáct obsáhlých svazků, je pro tento úkol nepochybně moc. Přesto ale cituje podle tohoto souboru. Jde o sekundární citace, nebo autor s tímto velkým souborem přece jen pracoval, aby zkontroloval citace, převzaté ze Somervellovy abreviace? Ve které knihovně lze tento soubor spisů vypůjčit? Pro potřeby bakalářské práce by Somervellovo zkrácení bohatě postačovalo, zvlášť když autor musel pracovat s obtížným anglickým textem.
Seznam použité literatury není nijak obsáhlý, kromě 4 položek českých je anglický a není příliš přehledně citován, aby bylo jasné, do jaké míry je využíván.
Somerwella opravdu přečetl, což třeba kvitovat, to je patrné z jazyka, kterým je práce napsaná. Jde sice o češtinu, ale ta je opravdu nepěkná, stopy překladatelské nezkušenosti a neobratnosti na několika místech činí text obtížně srozumitelný. Autorovy znalosti české gramatiky jsou dosti mizerné, chybí interpunkce, znalosti psaní velkých a malých písmen jsou v troskách, tvorba odstavců je dosti nedbalá, několikrát se vyskytne strana, na které je jen jedna věta. Korektura, pokud byla vůbec provedena, je velmi nedbalá. Flexe cizích slov a jmen je nedůsledná a nesjednocená, z textu vypadla poznámka č. 13, s. 5, tabulky jsou bez nadpisu a bez odkazu. Pečlivostí autor posuzované práce opravdu nehýří.
Více mi vadí, že český přínos do bádání o A .J. Toynbee je vytěžen jen velmi málo, vlastně pouze v jedné – a to ještě dosti problematické – poznámce č. 21 na s.8 a budí dojem, že byl do práce vložen dodatečně pro forma.

Zkrátka: práce se moc nepovedla, autor si ukrojil větší krajíc, než dokázal sníst, zjevně podcenil časovou náročnost vytvoření bakalářské práce. Je mu však třeba přičíst k dobru náročnost úkolu, který zvolil, schopnost porovnat se s těžkým cizojazyčným materiálem a

schopnost samostatné úvahy. Pokládám za vhodné uvést, že autora dobře znám z jeho bakalářského studia a jsem přesvědčen, že je schopen mnohem lepších výkonů. Nechávám tedy otevřená vrátka pro průběh obhajoby a posouzení komise. Ve srovnání s jinými pracemi v poslední době obhájenými jako bakalářské lze Škvárovu práci hodnotit známkou „dobře“, a ocenit tak práci, kterou autor při jejím vytváření vykonal. Podobně oprávněné by bylo i rozhodnutí o přepracování práce, neboť v silách autora je napsat práci mnohem lepší.